

Kraków

Sposób zagospodarowania terenu znajdującego się w sąsiedztwie doliny rzeki Wilgi i w rejonie ulic Podmokłej i Herberta pn. „Białe Morza”
- konsultacje społeczne

Wydział Inżynierii Lądowej
i Gospodarki Zasobami

Białe Morza – rys historyczny i stan aktualny

Prof. dr hab. inż. Marek Cała

Dr hab. inż. Anna Ostrenga, prof. AGH

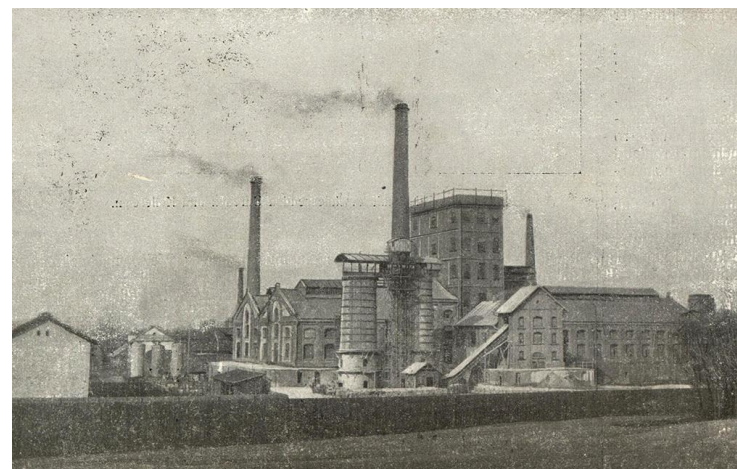

Lokalizacja Białych Móz na tle KZS Solvay

Kamieniołom Zakrzówek, lata
70. XX w. (Kamieński 1975)

Krakowskie Zakłady Sodowe
Solvay, 1912 (<https://podgorze.pl>)

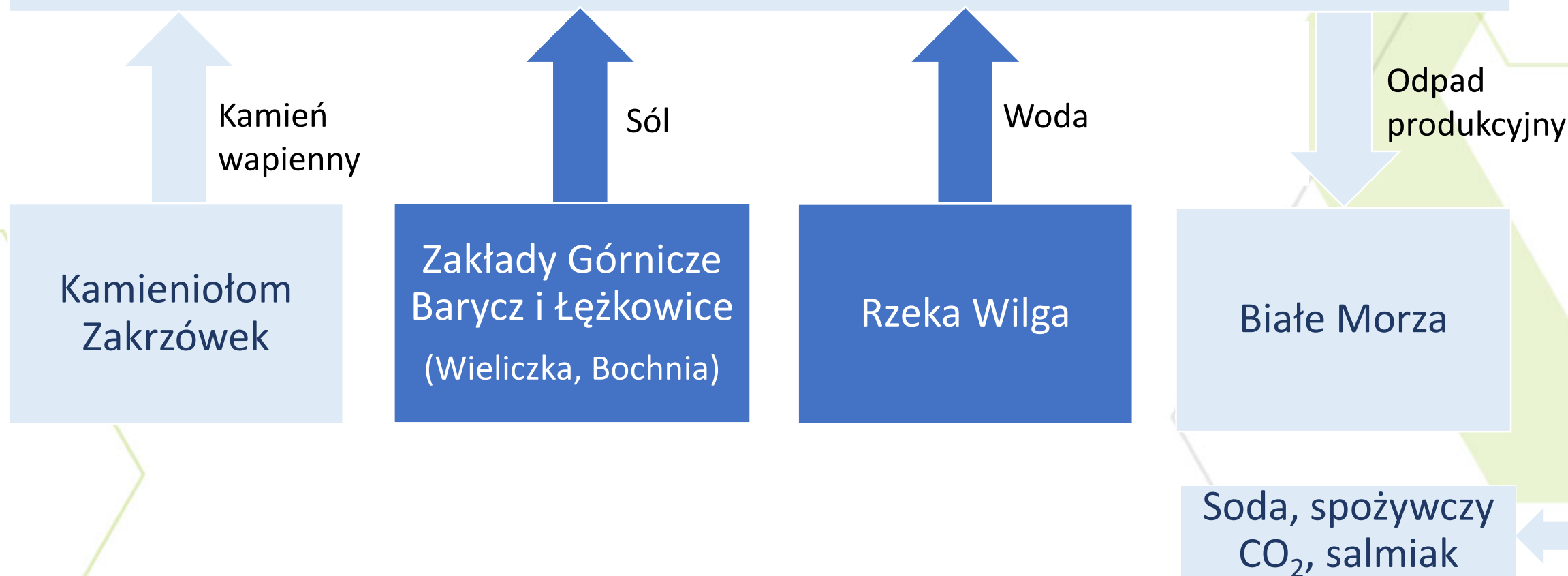
Białe Morza podczas eksploatacji
(<https://cjanpawel2.pl/>)

- **1901** – decyzja o budowie fabryki sody na terenie osady Borek Fałęcki
- **1906** – rozpoczęcie produkcji w fabryce „B&W Liban – Fabryka Produktów Chemicznych w Podgórzu”
- **1909** – przejęcie fabryki przez Solvay’a (Austriackie Zakłady Solvay – Fabryka Sody w Podgórzu), modernizacja technologii
- **Lata 30. XX w.** – budowa osadników odpadów produkcyjnych
- **1950-1960** – upaństwowienie i rozbudowa fabryki, zmiana nazwy na Krakowskie Zakłady Sodowe
- Wzrost wielkości produkcji i różnicowanie asortymentu

Krakowskie Zakłady Sodowe SOLVAY

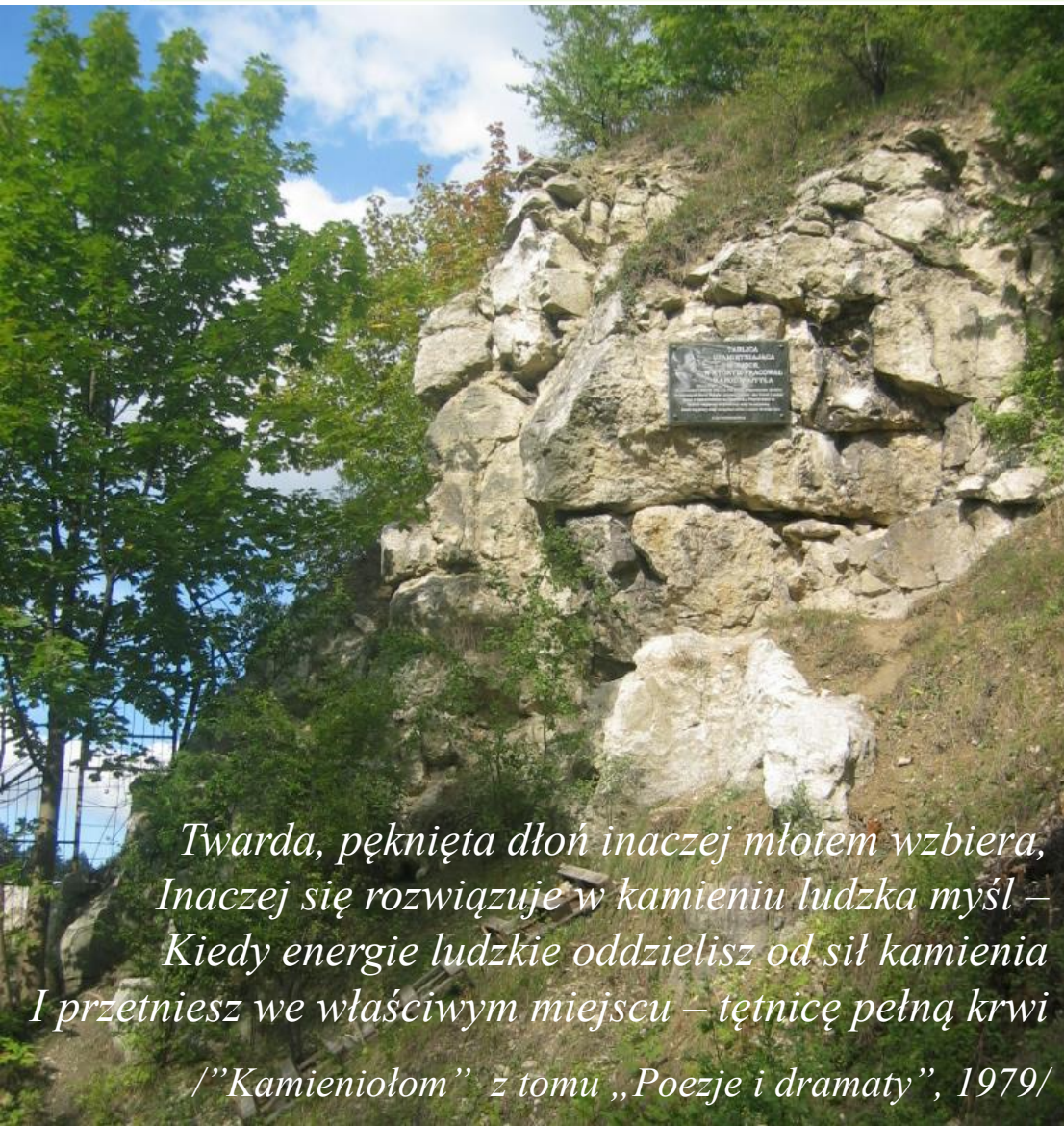

„Fabryka stała się dla mnie, na pewnym etapie, prawdziwym seminarium duchownym, choć zakonspirowanym. Pracowałem w kamieniołomie od września 1940 roku, a w rok później przeszedłem do oczyszczalni wody do fabryki. Tak więc lata związane z kształtowaniem się ostatniej decyzji pójścia do seminarium wiążą się właśnie z tym okresem. (...) Zaprzyjaźniłem się z wielu robotnikami. (...) Te kontakty – jak wspomniałem – przetrwały długo po zakończeniu okupacji, właściwie aż do czasu mojego wyboru na Biskupa Rzymu, a niektóre trwają do dzisiaj w formie korespondencji.”

/Dar i Tajemnica, 2005/

Upamiętnienie pracy Papieża – Górnika Strzałowego w Kamieniołomie Zakrzówek

Fot.: A. Ostrega
<https://www.bestdivers.pl/dlaczego-my-o-bestdivers/publikacje-w-mediach/swiety-patron-polskich-nurkow/>

1989 – decyzja prezesa Rady Ministrów o likwidacji

Przyczyna likwidacji – skażenie środowiska

Przedmioty likwidacji i rewitalizacji:

- główny teren produkcyjny (30 ha)
- osadniki Białe Morza (80 ha)
- Kamieniołom Zakrzówek (60 ha)
- Inne tereny (60 ha)

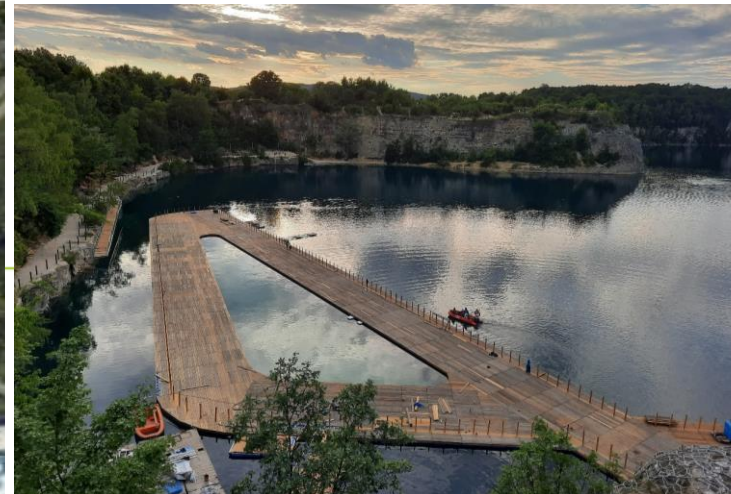
1993-1995 – prace wyburzeniowe

1989-1995 – wstępna rekultywacja osadników

Dotychczasowa rewitalizacja

Park Zakrzówek, 2020-2023
(fot. A. Ostrega)

Centrum Handlowe
„Zakopianka”, 1998 (źr. R. Poda)

Centrum Jana Pawła II „Nie
lękajcie się”, 2011, (fot. M. Zięba)

Składowany materiał: szlamy wapienne, granulát wapienny, krzemienie, żużle i solanka

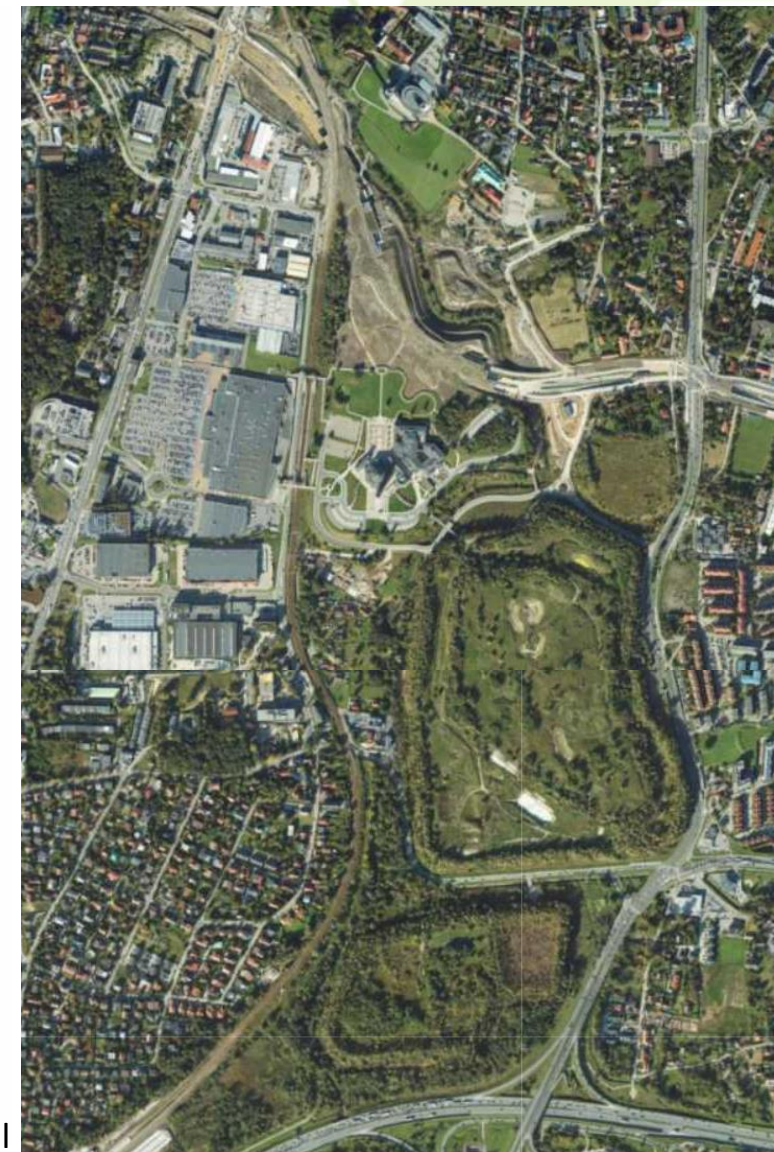
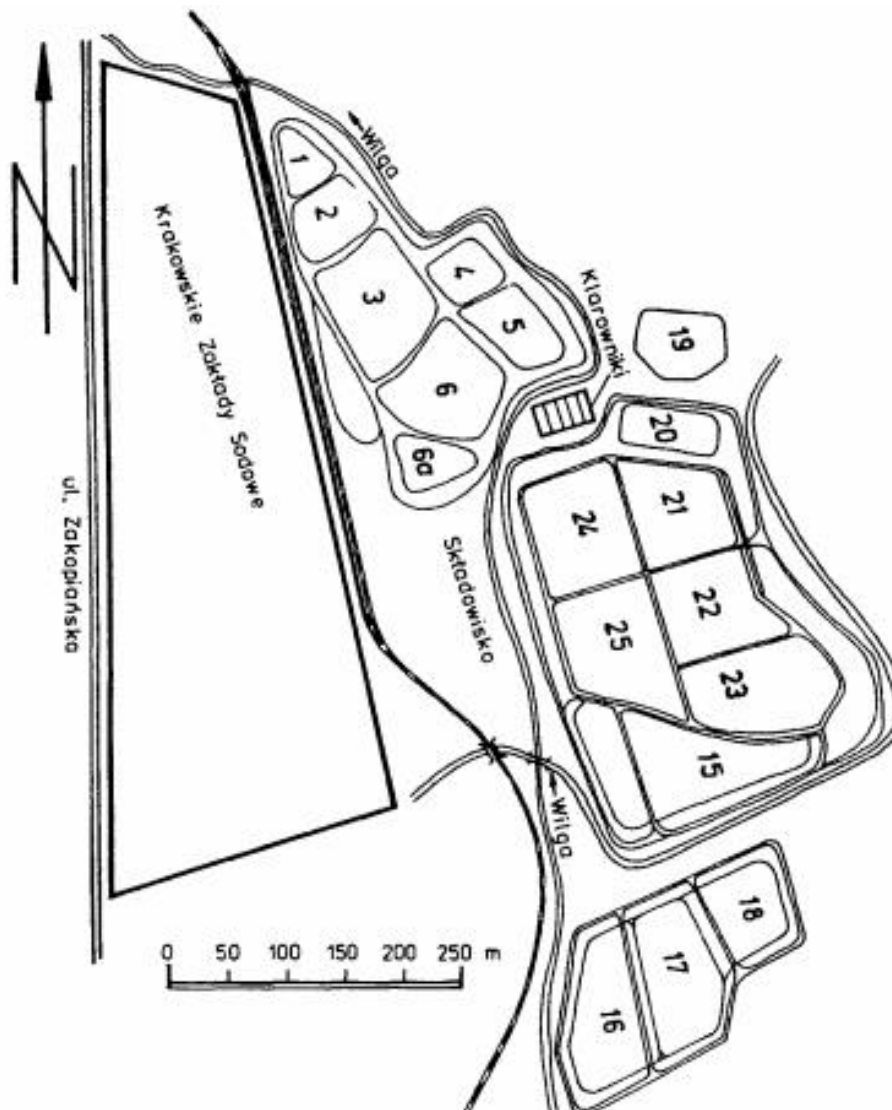
Ilość: 5 mln ton

Powierzchnia: 80 ha

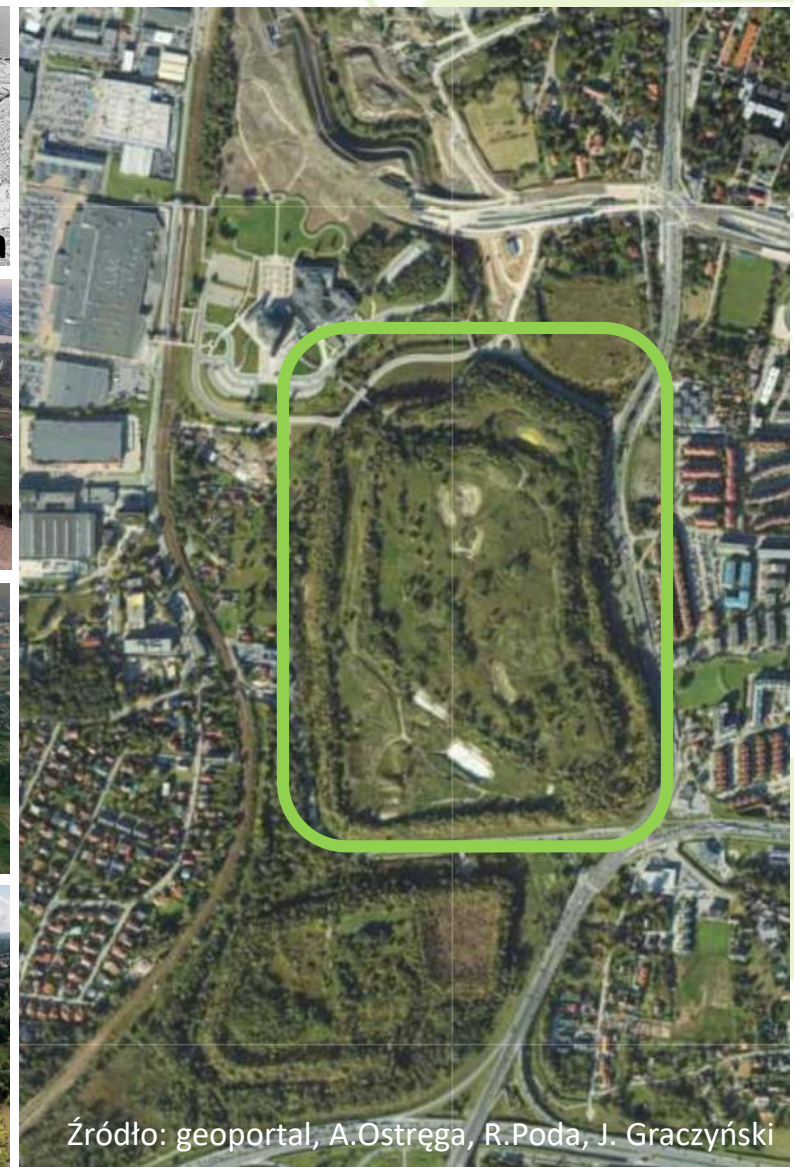
Wysokość: do 30 m npt

Nachylenie skarp: od 1:1 do 1:1.5

Rekultywacja: rozplantowanie korony, ukształtowanie i zabezpieczeniu skarp, nawiezenie warstwy rekultywacyjnej, wysiew traw, drenaż odwadniający.
Naturalna sukcesja.

Przedmiot rewitalizacji: 34 ha

Białe Morza – stan aktualny, ślady nieukończonyj inwestycji

- Strop osadników jest utworzony z cienkiej warstwy glin pylastych i pyłów, dość przepuszczalnych, podobnie jak składowane osady.
- Po ponad 30 latach od zaprzestania eksploatacji rozpuszczalne sole sodu i wapnia zostały wypłukane wodami opadowymi, zwłaszcza z górnej warstwy osadników.
- Deponowane osady (nietoksyczne za wyjątkiem amoniaku) **nie stanowią dziś zagrożenia dla rozwijającego się życia biologicznego**. Wkroczyła roślinność i zwierzęta. **Nie ma przesłanek do stwierdzenia występowania zanieczyszczeń w stężeniach ograniczających zagospodarowanie terenu.**
- Głębsze partie osadnika (5-13 m) są silnie zasadowe (pH 9-13) i średnioagresywne dla konstrukcji budowlanych ze względu na zawartość siarczanów.

(źródło: Sroczyński i in. 2007)

*Dziękujemy za
uwagę!*
